

Türkiye İşçi ve Çiftçi Partisi'nin Beyannamesi

Türkiye İşçi ve Köylü ve Orta
Halli Halk Kitlelerine

Arkadaşlar!

(Türkiye İşçi ve Çiftçi Partisi) ilk defa 1335 intibahatından evvel, sizin hukukunuzu müdafaa etmek üzere meydan-ı mücadelede atılmıştı. O zamana kadar memleketimizde orta halli ve fakirlerin, bir kelime ile ezilenlerin, ayaklar altında çignenen menfaatlerini himaye vazifesini deruhte eden hiç bir siyasi teşkilât vücut bulmamıştı. Pek ulvi ve insani gayeler takip eden partimiz, bir mevcudiyet-i resmîyye ihraz etmeden evvel, bin türlü müşkilâta maruz kalmıştı, ferdi saltanat makamını işgal eden kara Sultan'ın vezirleri, hakiki hakimiyet-i milliyeyi istihdaf eden siyasi akaidimizden kuşkulananarak teşekkülümüze mani olmak istemişlerdi. Nihayet azmimiz galip gelerek ruhsat-ı resmîyyeyi istihsal ile intihap faaliyetlerine atılabiliştik. Zayıfların haklarını tanımak hususundaki gayret ve faaliyetlerimiz, aramızdan bir çoklarını partiye rapt etmişti. Bu teveccühünüzü intihabatta reylerinizi namzetlerimize vermek suretiyle izhar etmişsiniz.

Fakat sizin mukadderatınızla oynayanlar, bunca senelerden beri sizi menfaatlerine ve ihtiraslarına âlet gibi kullananlar, millet ve memleketi karanlık ve feci bir vaziyete düşürmüşlerdi. Bu keşmekeş içinde, bir taraftan ölüm ihtilâçlarıyla kıvranan Osmanlı İmparatorluğunun yıkılma uğultuları ortalığı sararken, ötede akur bir düşmanın tasalluduna uğrayan Anadolu'da, milletin én zinde unsurları derin bir iman ve sebatkâr bir azim ile milli varlığımızın temelini kurmaya çabalyorlardı.

Bu şerait altında, on altı Mart 336 tarihinde, milli davayı boğmak için, can çekişen hânedân hükümetiyle anlaşılan İngiliz ordusu İstanbul'umuzu bilfiil işgal ve Meclis-i Milli'yi seddetmişti. Bu matemengiz hadise ile başlayan meşum devrede, milletin en pâk ve en mümtaz efradiyle beraber size rehberlik etmekle iftihar eden partimiz azaları da, Ferid hükümetinin takibat ve tazyikatına maruz kalmıştı. Parti Hey'et-i İdaresi, milletimizin mevcudiyetine sulkaşt edenlerin dahili ve harici bir hiyanet çemberi içine aldıkları İstanbul'da, mücadeleye devam ile kuvvetlerimizi israf etmekten ise tahdid-i faaliyet etmeyi, selâmet-i millîyye namına daha müreccah bulmuştu. Bu sayede birçok şuurlu arkadaşlarımızın Anadolu'da istiklâl milli mücadelesine iştirak etmeleri imkânı hazırlanmış oluyordu. Nitekim *ameleden ve münevverlerden*, sizin teşkil ettiğiniz mazium sınıfların müdafaasıyla iştirak etmiş müteaddit parti azaları milli mücadele cephesinde ahz-ı mevki edebilmişlerdi.

Arkadaşlar! Türkiye İşçi ve Çiftçi Partisi'nin size karşı deruhte etmiş olduğu vazifeleri ne suretle ifa ettiğini kısaca hatırlatmayı fâideden hali görmedik. Bugün göğsümüzü gere gere kaydettiğimiz bu mazi, ne gibi emeller beslediğimizi, milli kurtuluşumuzu ne şekilde idrak ettiğimizi göstermek ve bundan sonraki hatt-ı hareketimizi tenvir etmek itibarıyla pek büyük bir ehemmiyeti haizdir. Kazanılan istiklâl ve milli mevcudiyet haklarımızdan azamî istifadenin temini ve siyasi inkılabımızın irtica kuvvetlerine karşı şiddetle müdafaası ve siyasi inkılabımızın irtica kuvvetlerine karşı şiddetle müdafaası ve derinleştirilmesi mevzu-u bahis olduğu halde önümüzde açılan imar ve icraat devresinde de üzerimize pek güç vazifeler terettüp ettiğini şiddetle his etmekteyiz. Bundan evvel olduğu gibi sizin yine kat'i müzaharetinize mazhar olursak ve kesif kitleler halinde bize ihtihak ederseniz, iktisadî inkişafımız nisbetinde münferiden müdafaası kesb-i müşkilât edecek hukuk ve menafiumizi teşkilâtımızın kuvvetiyle korumamız mümkün olacaktır.

Arkadaşlar, ciddi bir tarzda faaliyete başlamak zamanının hulûl ettiğini takdir eden partimizin İstanbul'da mevcut azaları, 15 Nisan 339 tarihinde akdettikleri içtimada, menfaatleri müşterek olan işçi ve çiftçilerin ve bütün yoksul ve orta hallilerin siyasi hakları, ancak siyasi kuvvetli bir parti tarafından edilebileceğini takdir ederek muvakkat bir hey'et-i idare intihap etmiş ve sizi tesanüt ve teşrik-i meesaiye davet etmeğe karar vermişlerdir. Muvakkat hey'et-i idare, bütün parti işlerini tanzim ederek yakın bir vadede umumî ve resmî kongreyi davet etmekle tavzif edilmiştir.

Şimdiden hey'etimiz. İşçi ve Çiftçi Partisi'nin hal-i hazır için asgari program olarak kabul ettiği esasat ve şiarları hülâsaten tesbit ve size arz etmeği muvafık bulmuştur.

1 — 1 Teşrin-i sani 338 tarihinde Büyük Millet Meclisi'nin, mütefikan verdiği karariyle tahakkuk eden siyasi inkılap esasatı, ferdi saltanatın ilgası, hâkimiyetin bilâ kayd-ü şart millete âidiyeti hukuk-ı hâkimiyet ve hükümrâninin hakiki millet mümessillerinden mürekkep Meclis-i Milli'nin şahsiyet-i maneviyesinde mündemiç bulunması esas umdemizdir, ve partimiz bu esasatı her türlü münakaşanın fevkinde tutulması icabeden lâyetegayyer düsturlar gibi telâkki ettiğini ve tebdil ve tağyir teşebbüslerine karşı hiçbir fedakârlıktan çekinmeyerek mücadele edeceğini efkâr-ı umumiyyeye ilân eder.

2 — Meclis-i milli azalarının on sekiz yaşını mütecaviz kadın ve erkek bütün efrad-ı millet tarafından doğrudan doğruya rey-i hafif ile intihap edilmesine ve temsil-i nisbi usulünün tatbikine taraftarız.

3 — Âşarın ve işçi ve köylüyü ve orta halli halkı ezen mevcut temmettu vergilerinin ilgasıyla, men'ba' ne olursa olsun tekmil irad ve künüyle mebsuten mütenasib ve mütezayit bir tek irad vergisi istifasını ve senevi beş yüz liraya kadar olan iradın bu vergiden istifasını arzu ederiz.

4 — Reji ve alelumum inhisarların ilgasıyla, yalnız devlet-~~in~~ bizat inhisar vaz'ına hakkı olmasını ve şimdiden ticaret-i hamiyyenin devlet inhisarı usulü ile idare olunmasını muvafık buluyoruz.

5 — İktisat Vekâletinin, devletin idare edeceği sanayi, ticaret ve sair-i nakliyyeyi bir fabrikacı zihniyetiyle idare eden bir iktisadi müessesese haline ifrai lâzımdır.

6 — Ziraatta, ticarete ve sanayide kooperatiflerin teşekkülüne devletin yardım etmesini iktisadi inkişafımızın en mühim şartlarından biri telâkki ederiz.

7 — Amele ve köylü derneklerinin ve dernek birliklerinin bilâ kayd-ü şart teşekkül ve inkişaf imkanına mazhar olması ve grev hakkının mahfuziyeti müstacelen halledilmesi icabeden mesaldendir.

8 — İş gününün sekiz saat olarak tahdidı, gece işinin iki misli addı, kadın ve çocuk işcinin ciddi bir tarzda himayesi ve on dört yaşından dün olup hafif işlerde istihdam edilen çocukların iştebiller tarafından günün muayyen saatlarında tahsil ettirilmesi ve bu saatların iş saatları misillü ücrete tabi olması, eyyam-ı resmîyeyi ücret verilmek suretiyle tatili gibi işçi grubunun İktisat Kongresinde müdafaa ettiği hayati noktaların mesai kanununa ithal olunmasına gayret edeceğiz.

9 — İşçi nümayişlerinin ve halk tezahüratının ihlâli hâkimiyet-i millîyye ile gayri kaabili tevfiğ olduğundan, bunların serbest-i tam halinde cereyanlarının teminini isteriz.

10 — Memur ve muallimlere dernek teşkili hakkının tanınması bir zarurettir.

11 — İptidai tahsilinin meccaniyet ve mecburiyeti usulünün bilfiil tatbiki icabeder.

12 — Muvazzafiyet-i askeriyye devresi tenkis ve mühim bir kısmı, genç işçi ve köylülerin tahsil ve terbiye-i ictimaiyyesine hasra olunmalı, ve ordu, tahsilden mahrum kalmış olanlar için bir mektep yerine geçmelidir.

13 — Eytam ve eramil ve malûlin maaşları maişet bahasıyle mütenasip miktarlara iblâğ olunmalı, ve Darülacezelerin ve hastahanelerin teksiri suretiyle fıkaranın meccanen tedavi ve takviyesi temin olunmalıdır.

14 — Bîlümle memurların azil ve nasbı mesaili ve hukuk-ı siyasiyelerinden istifadeleri hususu salim bir usul dahilinde hal ve tesviye edilmelidir.

15 — Derebeylik bakayası olan ve köyleri feci bir tarzda yağma ve garet eden mütegalibenin ferdi teşebbüslerle memleket aşayışını ihlâl etmelerine meydan bırakmayacak bir şekilde, usul-ü inzibat islah edilmelidir.

16 — Milletın hakiki mümessilleri doğrudan doğruya halkın intihap ettikleri vekiller olduğuna nazaran, Millet Meclisi intihabatının her türlü tesirattan ve resmî müdahalelerden azade olarak icra edilmesi icabeder.

Arkadaşlar! Bu esasat dahilinde çalışmay; kabul ediyorsanız hemen partiye dahil olunuz ve tanıdıklarınızı da irşad ve tenvir ile beraber getiriniz.

TÜRKİYE İŞÇİ VE ÇİFTÇİ
SOSYALİST PARTİSİ
Muvakkat Hey'et-i İdaresi